

Vergaderjaar 2022–2023

21 501-34

Raad voor Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport

Nr. 392

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 februari 2023

Hierbij stuur ik u het verslag van de Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport Raad (OJCS-Raad) voor de onderdelen onderwijs en cultuur/AV die op 28 en 29 november 2022 plaats vond.

Mede namens de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs,

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
R.H. Dijkgraaf

ONDERWIJS – 28 NOVEMBER 2022

Raadsaanbeveling over routes naar succes op school

Raadsconclusies over het ondersteunen van welzijn in digitaal onderwijs

De Raad heeft unaniem een Raadsaanbeveling vastgesteld over routes naar succes op school.

De Raad heeft unaniem Raadsconclusies goedgekeurd over welzijn in digitaal onderwijs.

Bij beide voorstellen hebben Polen en Hongarije een stemverklaring ingediend over hun interpretatie van het begrip gender.

Beleidsdebat over de Europese Onderwijsruimte in tijden van Russische agressie in Oekraïne

De Oekraïense Minister voor Onderwijs en Wetenschap, Serhiy Shkarlet, opende het beleidsdebat door middel van een videoboodschap, waarin hij de EU en haar lidstaten dankte voor hun inspanningen om Oekraïense kinderen onderwijs te laten volgen.

Het beleidsdebat ging over de manier waarop Europese samenwerking en de Europese Onderwijsruimte (hierna: EOR) vorm gegeven kunnen worden om de Russische agressie in Oekraïne, maar ook toekomstige crises het hoofd te bieden. Veel lidstaten benoemden verdere samenwerking op EU-niveau, onderlinge erkenning van diploma's en studieresultaten, en aanvullende, flexibele, financiële middelen. Verder werd er besproken dat de strategische sturing op hoog-ambtelijk niveau en de huidige mechanismes – waaronder de EOR als samenwerkingskader voor onderwijsbeleid – volstaan en dat er geen nieuwe mechanismes in het leven geroepen hoeven te worden.

Hierna deelden de lidstaten wat zij hebben ondernomen om kinderen en studenten op te vangen hun nationale onderwijssysteem en wat zij nodig achten voor vervolg. Verdere samenwerking op EU-niveau, de erkenning van diploma's en studieresultaten en aanvullende financiële middelen (al dan niet binnen bestaande programma's) werden daarbij genoemd. Verder vroegen veel lidstaten om het voortbouwen op de Europese solidariteit, bestaande groepen, fondsen en programma's binnen de EU om lidstaten en Oekraïne verder te ondersteunen.

Nederland heeft in lijn met de geannoteerde agenda aangegeven dat een roadmap van komende initiatieven binnen de EOR meer inzicht kan bieden in hoe deze gebruikt kan worden om het hoofd te bieden aan crises. Verder vroeg Nederland aandacht voor blijvende samenwerking tussen de Raad van Europa, de Europese Commissie (hierna: Commissie) en lidstaten om een gecoördineerde aanpak van crises binnen de EU te versterken. Hierdoor kan de solidariteit binnen de EU worden versterkt en zou de samenwerking tussen de EU en Oekraïne efficiënter en doelgerichter verlopen.

Diversen

Na het beleidsdebat werd aandacht gevraagd voor verschillende zaken:

- De Commissie presenteerde en lichtte het voortgangsrapport over de EOR toe. De Commissie is blij met de voortgang die is geboekt en benoemt dat er moet worden gewerkt aan gemeenschappelijke onderwijsdoelen om tot een eerlijker onderwijs van betere kwaliteit te komen. De Commissie wil in 2023 een tussentijdse reflectie in gang zetten, als opmaat voor de bredere evaluatie in 2025. De Commissie

wil door middel van de EOR de samenwerking tussen de lidstaten op het gebied van onderwijsbeleid stimuleren. Daarbij hoort ook het uitwisselen van ervaringen met effectief beleid op lokaal, regionaal en nationaal niveau. De Commissie beoogt ook op basis van vrijwillige medewerking door lidstaten, meer gegevens te verzamelen over de effecten van onderwijsbeleid en investeringen in onderwijs. Daartoe zal een «Learning Lab» worden ingericht.

- De Commissie presenteerde de Richtsnoeren voor leerkrachten en onderwijsactoren over het aanpakken van desinformatie en de bevordering van digitale geletterdheid door onderwijs en opleiding¹.
- Daarnaast kondigde de Commissie aan om in 2025 opleiding te willen verzekeren aan 1 miljoen talenten op gebied van «deep tech». Lidstaten, universiteiten en opleidingen wordt gevraagd om hieraan een bijdrage te leveren.
- De resultaten van de 9^e ministeriële conferentie «Milieu voor Europa» werden gepresenteerd. De conferentie over educatie voor duurzame ontwikkeling vond plaats van 5–7 oktober 2022 in Nicosia.
- Het aankomend Zweedse voorzitterschap gaf een presentatie over de prioriteiten op onderwijsterrein voor de aankomende 6 maanden. Deze zullen voornamelijk gericht zijn op de EOR, diplomaerkenning in het hoger onderwijs en het bevorderen van vaardigheden voor de groene transitie.

CULTUUR EN MEDIA/AV – 29 NOVEMBER 2022

Resolutie over het EU-werkplan voor cultuur 2023–2026

Het voorzitterschap lichtte de voorliggende resolutie over het EU-werkplan voor cultuur (2023–2026) toe en dankte de lidstaten voor hun werk en toewijding. Het voorzitterschap vernam dat de lidstaten geen commentaar hadden op de resolutie. De Commissie benadrukte het belang van het werkplan in het licht van een strategisch kader voor cultuur, waar zij volgend jaar mee gaat beginnen.

Het voorzitterschap concludeerde dat de resolutie is aangenomen.

Beleidsdebat over steun en solidariteit met Oekraïense cultuur en cultureel erfgoed

Het beleidsdebat ging over steun en solidariteit met Oekraïense cultuur en cultureel erfgoed. Het debat werd geopend door de Oekraïense Minister voor Cultuur en Informatiebeleid, Oleksandr Tkachenko, die aanwezig was in Brussel. Tijdens zijn toespraak schetste hij de huidige situatie in Oekraïne en benadrukte de grote uitdagingen waar Oekraïne voor staat. Tkachenko vroeg o.a. de Ministeries voor cultuur en media van de lidstaten om 1% van hun budget per jaar voor de periode 2023–2026 te reserveren om Oekraïense cultuur en media te steunen. Verder gaf Tkachenko aan dat het reserveren van de 1% een symbolisch gebaar is en hoop kan bieden voor Oekraïne in deze tijden.

De lidstaten spraken hun steun uit aan Oekraïne en de Oekraïense culturele en creatieve sector. Goede samenwerking en afstemming tussen de lidstaten op EU-niveau en Oekraïne wordt gezien als essentieel. Lidstaten gaven aan hun steun te zullen continueren, of uit te willen breiden, maar behoefte te hebben aan meer coördinatie. Ook gaven zij

¹ Richtsnoeren voor leerkrachten en onderwijsactoren inzake het aanpakken van desinformatie en het bevorderen van digitale geletterdheid via onderwijs en opleiding – Publications Office of the EU (europa.eu).

aan positief te staan tegenover versterking en bevordering van de samenwerking tussen Europese culturele hoofdsteden en Oekraïense steden.

De Commissie gaf aan solidair en vastberaden te zijn om verder te gaan. Verder gaf ze aan dat ze inzake de samenwerking en coördinatie hier graag samen met de lidstaten in op te willen trekken.

Tijdens het beleidsdebat gaf Nederland aan dat recent is besloten Oekraïne toe te voegen als focusland in het Nederlandse Internationaal Cultuurbeleid. In Nederland is 1 miljoen euro vrijgemaakt voor kunstenaars die voor de Russische agressie in Oekraïne naar Nederland zijn gevlucht zodat zij hun werk voort kunnen zetten. Verder gaf Nederland aan dat het Cultural Emergency Response (CER) programma samenwerkt met het Ministerie van cultuur van Oekraïne en het Heritage Emergency Response Initiative (HERI). CER werkt in een internationaal netwerk voor de bescherming van cultuur en erfgoed in Oekraïne. Nederland sprak steun uit voor samenwerking tussen Europese culturele hoofdsteden en Oekraïense steden te versterken. Het is aan de gekozen steden om hier verdere invulling aan te geven.

Voortgangsrapport inzake de European Media Freedom Act (EMFA)

Tijdens de OJCS-Raad op 29 november 2022 in Brussel werd het voortgangsrapport inzake de European Media Freedom Act (EMFA) besproken door de Ministers voor cultuur en media.

Het voorzitterschap presenteerde en lichtte het voortgangsrapport rondom het EMFA voorstel toe. Het voorzitterschap waardeert de discussie in de Raadswerkgroepen met de lidstaten, waardoor er beter inzicht in het voorstel is gekomen.

De discussie werd vanuit de Commissie ingeleid door Eurocommissaris Mariya Gabriel die uitsprak dat direct optreden hard nodig is en dat vrijheid niet als vanzelf moet worden beschouwd. Ze noemde als voorbeeld de situatie in Oekraïne. De Commissie heeft de zorgen van de lidstaten gehoord en zegt een constructieve rol te spelen rondom de EMFA. Lidstaten werden opgeroepen om snel tot een akkoord rondom de EMFA te komen.

Ongeveer de helft van de lidstaten intervenueerde naar aanleiding van de presentatie. Zij spraken hun steun uit voor de EMFA en de doelstellingen. Er werd onder andere benadrukt dat de EMFA een belangrijk instrument is om de Europese waarden en democratie te verdedigen. Ook werd er benadrukt dat het belangrijk is op Europees niveau democratie, media-vrijheid, mediapluralisme en redactionele onafhankelijkheid te kunnen garanderen.

Enkele lidstaten benoemde vragen, waaronder de rechtsgrondslag, de Europese kaders en de subsidiariteit van de EMFA. Ook werden er vragen gesteld over de onafhankelijkheid van de Europese toezichthouder en de onafhankelijkheid van de media.

Het voorzitterschap heeft de lidstaten bedankt voor het commentaar. Er werd geconcludeerd dat het voortgangsrapport ter kennisgeving is aangenomen.

Na het beleidsdebat werd aandacht gevraagd voor verschillende zaken:

- De Letse delegatie informeerde de lidstaten dat **Liepāja is uitgeroepen tot culturele hoofdstad van Europa in 2027**.
- De Duitse delegatie informeerde de lidstaten over de belangrijke rol die culturele instellingen spelen en dat zij, ondanks de energiecrisis, zowel hun culturele als sociale rol moeten kunnen blijven vervullen.
- De Commissie gaf een stand van zaken over de Kennis- en Innovatiegemeenschap voor de culturele en creatieve sector. Dit is de 9e gemeenschap die hangt onder het European Institute of Innovation and Technology. Eén van de zes colocaties zal in Amsterdam zijn.
- De Commissie informeerde de lidstaten over de voorbereidingen voor het gastlandschap van de EU op de Guadalajara boekenbeurs in november 2023.
- De delegaties uit Estland, Letland, Litouwen en Polen gaven aan dat gebleken is dat door het Kremlin gecontroleerde Russische propaganda kanalen, waaronder binnenlandse versies van door de EU gesanctioneerde kanalen, nog steeds beschikbaar zijn en worden gedistribueerd. Zij dringen er bij de CIE op aan om te streven naar beëindiging van de satellietuitzendingen van door het Kremlin gecontroleerde propagandakanalen door Europese aanbieders van satellietdiensten. Zij verzochten lidstaten ervoor te blijven zorgen dat de sanctieregeling volledig wordt nageleefd
- De Zweedse delegatie presenteerde hun voorlopige voorzitterschapsprogramma. Voor cultuur komt de nadruk te liggen op het uitwisselen van beste praktijken over het bieden van «safehavens» voor gevluchte kunstenaars. Voor AV/Media staat de verdere behandeling van de EMFA op de agenda. De volgende OJCS-Raad zal plaatsvinden op 15 en 16 mei 2023.